

Úkoly č.5 k tématu "Spravedlivý trest a trestání"

1. Úkol

Vysvětlete na základě uvedeného úryvku Hegelovo pojetí trestu

- která jsou klíčová slova v jeho výkladu trestu a proč?
- jak jste porozuměli Hegelovu zdůvodnění trestu jako negaci negace
- proč Hegel kritizuje Feuerbachovo pojetí trestu?
- proč odmítá Hegel Beccariovou kritiku trestu smrti?

Ukázka je z práce Hegel, G.W.F.: *Základy filosofie práva*. ACADEMIE Praha 1992, str.127- 131

Dodatek

Jak má být ten nebo onen zločin potrestán, nelze udat myšlenkou, nýbrž jsou k tomu nutná pozitivní určení. Postupem vzdělání se však názory na zločiny zmírňují a dnes už se netrestá zdaleka tak tvrdě, jak tomu bylo před sto lety. Nejsou to přímo zločiny nebo tresty, které se změnily, ale jejich vztah.

§ 97

Uskutečněné porušení práva jakožto práva je sice *pozitivní*, vnější *existence*, která je však v sobě nicotná. *Manifestace* této její nicotnosti je právě tak do existence vstupující zničení onoho porušení-skutečnost práva jakožto jeho nutnost, jež se zprostředkovává se sebou překonáním svého porušení.

Dodatek

Zločinem se něco mění a věc existuje v této změně; ale tato existence je opak jí samé a potud v sobě nicotná. Nicotnost je chtít překonávat právo jakožto právo. Právo je totiž jakožto absolutno nepřekonatelné, projev zločinu je tedy o sobě nicotný a tato nicotnost je bytostí účinku zločinu. Avšak to, co je nicotné, musí se jako takové manifestovat, to znamená, že se musí ukázat samo jako porušitelné. Čin zločinu není něco prvního, pozitivního, k čemuž by se připojil trest jako negace, nýbrž je něčím negativním takže trest je jen negací negace. Skutečné právo je nyní překonáním, tohoto porušení a právě v tomto překonání se ukazuje jeho platnost a osvědčuje se jako nutné zprostředkované jsoucno.

§ 98

Porušení pouze vnějšího jsoucna nebo držby je zlo, *škoda* nějakému způsobu vlastnictví nebo jmění; překonáním porušení jakožto poškození je civilní zadostiučinění jakožto *náhrada*, pokud se náhrada vůbec může uskutečnit.

Poznámka

V této stránce zadostiučinění již musí na místo kvalitativní specifické povahy škody, pokud poškození představuje zničení a je zcela neodstranitelné, nastoupit jeho *všeobecná* povaha jakožto hodnota.

§ 99

Avšak porušení, které postihlo *o sobě* jsoucí vůli (a tedy právě tak tuto vůli poškozujícího jako poškozeného a všech ostatních), nemá v této *o sobě* jsoucí vůli jako takové žádnou *pozitivní existenci*, právě tak málo jako v pouhém produktu. *Pro sebe* je tato *o sobě* jsoucí vůle (právo, zákon *o sobě*) spíše tím, co nemá vnější existenci a potud něčím neporušitelným. Právě tak je porušení pro zvláštní vůli poškozeného a ostatních pouze něčím negativním. *Pozitivní existence porušení* je jen jakožto *zvláštní vůle zločince*. Porušení této vůle jakožto jsoucí vůle je tedy překonání zločinu, *kteřý by jinak měl platnost*, a je obnovením práva.

Poznámka

Teorie trestu je jedním z těch předmětů, kterým se v pozitivní právní vědě novější doby vedlo nejhůře, poněvadž v této teorii nevystačí rozvažování, nýbrž bytostně záleží na pojmu. - Jestliže jsou zločin a jeho překonání, které se nadále určuje jako trest, považovány jen za nějaké *zlo* vůbec, lze ovšem pokládat za nerozumné chtít nějaké *zlo* jen proto, že už je zde nějaké jiné *zlo* (Klein, Grundsätze des peinlichen Rechts, § 9 násl.). Tento povrchní charakter *zla* je v různých teoriích trestu, teorii prevence, odstrašení, pohrůžky, nápravy atd., předpokládán jako něco *prvního*, a to, co naproti tomu z trestu má vzejít, je stejně povrchně určeno jako něco *dobrého*. Nejde však ani jen o nějaké *zlo*,

ani o to či ono dobro, nýbrž jde určitě o *bezprávi a o spravedlnost*. Oněmi povrchními hledisky je však objektivní zkoumání *spravedlnosti*, která je u zločinu prvním substanciálním hlediskem, ponechává stranou a plyne z toho samo sebou, že tím, co je bytostné, se stává morální hledisko, subjektivní stránka zločinu, smíšená s triviálními psychologickými představami o přitažlivosti a síle smyslových pohnutek oproti rozumu, o psychologickém nátlaku a působení na představu (jako by takové působení nebylo díky svobodě zrovna tak sníženo na něco pouze nahodilého). Různé zřetele, které patří k trestu jakožto jevu a jeho vztahu k zvláštnímu vědomí a které se týkají následků na představu (odstranit, napravit apod.), jsou na svém místě, a to především pouze s ohledem na *modalitu* trestu, snad hodny bytostného zkoumání, avšak předpokládají zdůvodnění, že trestání je o sobě a pro sebe *spravedlivé*. V tomto zkoumání záleží jedině na tom, že zločin je třeba překonat nikoli jakožto způsobení nějakého *zla*, nýbrž jakožto porušení práva jakožto práva, a potom na tom, jaká je *existence*, kterou zločin má a kterou je třeba překonat; ona je to pravé zlo, které je třeba odstranit, a to, v čem spočívá je bytostný bod; dokud příslušné pojmy nebudou s určitostí poznány, dotud musí v názorech na trest vládnout zmatek.

Dodatek

Feuerbachova teorie trestu zakládá trest na pohrůžce a míní, že jestliže někdo přes tuto pohrůžku spáchá zločin, musí následovat, trest, protože ho zločinec dříve znal. Jak je to však s právností této hrozby? Taková hrozba pokládá člověka za nesvobodného a chce ho donutit pomocí představy nějakého zla. Právo a spravedlnost však musí sídlit ve svobodě a ve vůli a nikoli v nesvobodě, na niž se obrací hrozba. S takovým zdůvodněním trestu je to, jako když se na psa zvedne hůl, a s člověkem není jednáno v souladu s jeho ctí a svobodou, nýbrž jako se psem. Avšak hrozba, která v podstatě může člověka pobouřit tak, že vůči ní prokáže svou svobodu, ponechává spravedlnost zcela stranou. Psychologické donucení se může vztahovat jen na kvalitativní a kvantitativní rozdíl zločinu, nikoli na povahu zločinu samého, a zákoníky, které snad vznikly z tohoto učení, proto postrádaly vlastní fundament.

§ 100

Porušení, které postihuje zločince, je nejen o *sobě* spravedlivé - jakožto spravedlivé je zároveň jeho o sobě jsoucí vůlí, jsoucnem jeho svobody, *jeho* právem - , nýbrž je i *právem kladeným na zločince* samotného, tj. kladeným v jeho *jsoucí* vůli, v jeho jednání. Neboť v jeho jednání jako jednání někoho *rozumného* spočívá, že je něčím obecným, že je jeho prostřednictvím nastolen zákon, který on v tomto jednání pro sebe uznal, pod který tedy může být subsumován jako pod *své* právo.

Poznámka

Beccaria upřel státu právo na trest smrti jak známo z toho důvodu, že nemůže být presumpováno, že je ve společenské smlouvě obsažen souhlas individua nechat se zabít, že spíše musí být předpokládán opak. Avšak stát není naprosto žádnou smlouvou (viz § 75) a ani *ochrana a zajištění* života a vlastnictví individua jakožto jednotlivců nevyjadřuje bezpodmínečně jeho substanciální bytost, stát je spíše tím vyšším, jež si na tento život a toto vlastnictví samo rovněž činí nárok a požaduje jeho obětování. - Dále je to nejen *pojem* zločinu, to, na zločinu rozumné o *sobě a pro sebe*, se souhlasem nebo bez souhlasu jednotlivců, co má stát uplatňovat, nýbrž i formální rozumnost, *chtění jednotlivce*, spočívá v *jednání* zločince. V tom, že je trest nahlížen jako obsahující *jeho* vlastní právo, v tom je zločinec *ctěn* jako rozumná bytost. - Tato čest mu nepřísluší, jestliže z jeho činu samotného nemůže být vzat pojem a měřítko jeho trestu; - stejně tak, jestliže je pokládán jen za škodlivé zvíře, které je třeba zneškodnit, nebo v účelech odstrašení a polepšení. - Dále pokud jde o způsob existence spravedlnosti není tak jako tak forma, kterou ve státě má, totiž jako *trest*, jedinou formou a stát není podmiňujícím předpokladem spravedlnosti o sobě.

Dodatek

To, co požaduje *Beccaria*, že totiž člověk musí dát svůj souhlas k potrestání, je zcela správné, ale zločinec souhlas dává už svým činem. Je to právě tak povaha zločinu, jako vlastní vůle zločince, že je jím způsobené porušení překonáváno. Přesto vyvolalo toto Beccariovo úsilí o zrušení trestu smrti prospěšné účinky. Ačkoliv ani Josef II., ani Francouzi nikdy nedokázali prosadit jeho úplné zrušení, přece jen se začalo chápat, co jsou zločiny hodné smrti a co ne. Trest smrti se tím stal vzácnějším, jak si to také tento nejvyšší trest zaslouží.

§ 101

Překonání zločinu je do té míry *odplata*, že je co do pojmu porušením porušení a co do jsoucna má zločin určitý, kvalitativní a kvantitativní objem, a proto i jeho negace jakožto jsoucno má právě takový objem. Tato v pojmu spočívající identita však není *rovnost* ve specifické, nýbrž v osobě jsoucí povaze porušení - podle jeho *hodnoty*.

2. Úkol

Vysvětlete Jaspersovo pojetí viny.

Ukázka je z práce Jasper, K.: Otázka viny. Váhy 1969, str.6-11.

1. Čtyři pojmy viny

Je třeba rozlišovat:

1. *kriminální vinu*: Zločiny spočívají v objektivně prokazatelných činech, které porušují jednoznačné zákony. Instancí je soud, který ve formálním postupu spolehlivě zjistí skutkovou podstatu a aplikuje na ni zákony.

2. *politickou vinu*: Spočívá v činech státníků a v příslušnosti k určitému státu, v jejímž důsledku musím nést následky činů tohoto státu, jehož moci jsem podřízen a jehož řád umožňuje můj život. Všichni občané společně odpovídají za to, jakou mají vládu. Instancí je moc a vůle vítězova, ve vnitřní politice stejně jako v zahraničí. Rozhoduje úspěch. K zmírnění zvěle a násilí dochází díky politické chytrosti, která počítá s dalšími důsledky, a díky uznávání norem, které platí pod názvem přirozeného a mezinárodního práva.

3. *morální vinu*: Za činy, kterých se přece vždycky dopouštím jako určitý jedinec, jsem zodpovědný morálně, a to za všechny své činy, i za politické a vojenské činy, které vykonávám. Nikdy prostě neplatí "Rozkaz je rozkaz". Stejně jako zločin zůstává zločinem, i když je vykonán na rozkaz (třebaže podle míry nebezpečí, vydírání a teroru platí polehčující okolnosti), zůstává každý čin podřízen také morálním kritériím. Instancí je vlastní svědomí a komunikace s přítelem a bližním, s milujícím člověkem, který má živý zájem o mou duši.

4. *metafyzickou vinu*: Existuje solidarita mezi lidmi jako lidmi, v jejímž důsledku je každý spoluodpovědný za všechno bezpráví a všechnu nespravedlnost na světě, zvláště za zločiny, k nimž dochází v jeho přítomnosti nebo s jeho vědomím. Jestliže jsem neučinil všechno, co jsem mohl, abych jim zabránil, jsem spoluviněn. Jestliže jsem nenasadil svůj život, abych zabránil zavraždění druhých, ale jen přihlížel, cítím se vinen způsobem, který nelze právně, politicky a morálně přiměřeně postihnout. To, že žiji, když se stalo něco takového, spočívá na mně jako nesmazatelná vina. Nejsme-li díky nějaké šťastné okolnosti ušetřeni této situaci, dospíváme jako lidé na hranici, kde musíme volit: buď bezpodmínečně - bez vyhlídky na úspěch, bezúčelně - nasadit život, nebo raději zůstat naživu, protože úspěch je nemožný. Mezi některými lidmi bezpodmínečně platí, že mohou žít jen společně, nebo vůbec nemohou žít, je-li jeden nebo druhý obětí zločinu, nebo jsou-li rozděleny hmotné podmínky jejich života - a v tom je podstata jejich bytí. Ale tato nepodmíněnost není vlastní solidaritě menších skupin, nýbrž omezuje se na nejvyšší lidský svazek. V tom je základ viny nás všech. Instancí je jedině Bůh.

Toto rozlišení čtyř pojmů viny objasňuje smysl výčitek. Tak například politická vina sice znamená odpovědnost všech občanů státu za důsledky jednání státu, ne však kriminální a morální vinu každého jednotlivého občana, pokud jde o zločiny spáchané jménem státu. O zločinu může rozhodovat soudce, o politické odpovědnosti vítěz; o morální vině lze vskutku hovořit jen v láskyplném boji lidí navzájem solidárních. Metafyzická vina se snad může vyjevit v konkrétní situaci, v básnickém a filozofickém díle, lze ji však sotva osobně sdělit. Nejhlub si ji uvědomují lidé, kteří jednou došli k bezpodmínečnosti, ale zakusili, že selhávají právě na tom, že nejsou schopni tohoto bezpodmínečného vztahu vůči všem lidem. Zůstává stud za cosi stále přítomného, konkrétně neodhalitelného, za cosi, o čem lze v nejlepším případě pojednávat jen všeobecně.

Rozlišování mezi různými pojmy viny nás má uchránit plochého tlachání o vině, které klade bez rozdílu všechno na jedinou rovinu a posuzuje to v hrubém záběru jako špatný soudce. Ale rozlišování nás má nakonec dovést zpět k onomu jedinému prvopočátku, o němž nelze mluvit přímo jako o naší vině.

Všechna tato rozlišení vedou tedy k omylu, nejsme-li si stále vědomi, jak velice spolu zároveň všechny rozlišené druhy viny souvisí. Každý pojem viny ukazuje skutečnosti, z nichž vyplývají důsledky i pro druhé sféry pojmů viny.

Kdybychom se my lidé mohli oprostit od oné metafyzické viny, byli bychom anděly a všechny tři ostatní pojmy viny by se staly bezpředmětnými.

Morální prohršky jsou základem poměrů, z nichž politická vina a zločin teprve vyrůstají. Dopouštět se nesčetných malých činů nedbalosti, pohodlného přizpůsobení, laciného ospravedlňování bezpráví, nepozorované podpory bezpráví, podílet se na vzniku veřejné atmosféry, která šíří nejasnost a jako taková teprve umožňuje zlo, to vše má následky, které zčásti také podmiňují politickou vinu na poměrech a dění.

Do morální oblasti patří i nejasné ponětí o významu moci v lidském soužití. Zastřít tento základní stav věci je

právě tak vinou jako falešně zabsolutnit moc jakožto jediného určujícího činitele událostí. Je osudem každého člověka, aby byl zapředen do mocenských poměrů, jejichž prostřednictvím žije. Toto je nevyhnutelná vina všech, vina člověčenství. Této vině čelíme tím, že se zasazujeme o moc, která uskutečňuje právo, lidská práva. Zanedbat spolupráci na strukturování mocenských poměrů, na boji o moc ve smyslu služby právu, je základní politickou vinou, která je zároveň vinou morální. Politická vina se stává morální vinou tam, kde je moci zničen smysl moci - tj. nastolení práva, étos a čistota vlastního národa. Neboť tam, kde moc sama sebe neomezuje, je násilí a teror, který končí zničením života a duše.

Z typu morálního života většiny jedinců, širokých lidových vrstev, vzniká v každodenním chování i určité politické chování, které umožňuje i vznik určitých politických poměrů. Ale jedinec opět žije za předpokladu historicky už vzniklých politických poměrů uskutečněných étosem a politikou předků a umožněných světovou situací. Jsou tu obě podle schématu protikladné možnosti: Étos politiky je principem státního života, jehož se všichni zúčastňují svým vědomím, věděním, míněním a chtěním. Je to život politické svobody jako stálý pohyb úpadku a zlepšení. Tento život umožňuje úloha a příležitost všech ke společné odpovědnosti.

Anebo vládne stav odcizení většiny vůči politice. Státní moc není pocíťována jako vlastní věc. Člověk nemá vědomí společné odpovědnosti, nýbrž jen politicky nečinně přihlíží, pracuje a jedná ve slepé poslušnosti. Má dobré svědomí jak v poslušnosti, tak neúčasti na tom, k čemu se držitelé moci rozhodují a co činí. Trpí politickou realitu jako něco cizího, snaží se vypořádat se s ní lstí, aby nepozbyl svých osobních výhod, nebo se s ní sžívá ve slepém nadšení a v ochotě se obětovat.

Je to rozdíl mezi politickou svobodou a politickou diktaturou, chápaný od doby Herodotovy jako rozdíl mezi Západem a Orientem (mezi řeckou svobodou a perskou despotií). Ale není už zpravidla na jednotlivcích, aby rozhodovali, jaké poměry mají vládnout. Jednotlivec se do nich rodí, šťastně nebo nešťastně; musí přejímat, co je zde a co je skutečné. Žádný jednotlivec a žádná skupina nemůže rázem - a také ne jen v jediné generaci - zaměnit tento předpoklad, bez něhož není život nás všech myslitelný.

2. Důsledky viny

Vina má důsledky navenek pro lidský život, ať už to postižený chápe nebo ne, a má i důsledky vnitřní povahy pro vědomí vlastního já, jestliže svou vinu nahlížím.

- a) Zločin dochází trestu. Předpokladem je, aby soudce uznal pachatele vinným podle svobodného rozhodnutí své vůle, nikoli aby potrestaný uznal, že je trestán právem.
- b) Z politické viny je nutno se zodpovídat a důsledkem je i nutná náprava a dále ztráta nebo omezení politické moci a politických práv. Je-li vina v souvislosti s událostmi, které byly rozhodnuty válkou, může být pro poražené důsledkem zničení, deportace, vyhlazení. Anebo, jestliže vítěz chce, může důsledky převést na určitou formu práva a tím i míry.
- c) Z morální viny vyrůstá morální náhled a tím i pokání a obroda. Je to vnitřní proces, který pak má i skutečné důsledky ve světě.
- d) Z metafyzické viny vyplývá proměna vědomí vlastního já před Bohem. Pýcha je zlomena. Tato proměna bytosti vnitřním jednáním může vést k počátku nového vnitřního života, spojeného však s nesmazatelným vědomím viny v pokoře, která se uskovňuje před Bohem a ponořuje všechno konání do takové atmosféry, v níž svévolje je nemožná.

3. Úkol

Vysvětlete na základě uvedené ukázky Foucaultovo pojetí trestu.

Jak jste porozuměli Foucaultovým pravidlům zkoumání trestání?

Ukázka je z práce Foucault, M.: Dohlížet a trestat. Dauphin 2000, str. 49- 51, 55-58.

"Oslabování přísnosti trestů v průběhu posledních staletí je jev, který není historikům neznámý. Po dlouhou dobu se však tento globální proces pokládal za jev kvantitativní: méně krutosti, méně utrpení, více vlídnosti, více respektu, více "humanity". Tyto proměny jsou ve skutečnosti spjaty s přesunem v samotném předmětu operace trestání. Jde o zmenšení intenzity? Možná. V každém případě jde o změnu cíle.

Není-li už tělo tím, k čemu je trestání ve svých nejpřísnějších formách zaměřeno, na co se tedy klade důraz? Odpověď teoretiků-těch, kteří otevřeli okolo roku 1760 novou periodu, jež dosud nebyla uzavřena- je jednoduchá, téměř evidentní. Zdá se být obsažena v samotné otázce. Neboť není-li to již tělo, je to duše. Po pokání, které se vyzuřilo na těle, musí nastoupit trest, jenž působí v hloubce: na srdce, na myšlení, na vůli, na hnutí mysli. Tento princip zformuloval jednou provždy Mably: "Trest, mohu-li to tak říci, by měl zasáhnout spíše duši než tělo." To je důležitý moment. Dávni průvodci okázalého svátku trestání, tělo a krev, odcházejí. Na scénu vstupuje nová postava v

masce. Končí jedna tragedie; začíná komedie se siluetami stínů, s hlasy bez tváře, s nehmatatelnými entitami. Aparát trestní justice musí nyní postihnout tuto netělesnou skutečnost.

Není to pouhé teoretické tvrzení, které trestní praxe popírá? To by byl unáhlený soud. Je pravda, že trestat dnes neznamená prostou nápravu duše; avšak Mablyho princip nezůstal jen zbožným přáním. Jeho účinky lze sledovat v celé moderní trestní praxi.

V první řadě je zjevná změna předmětů. Tím nechci říct, že se znenadání začaly trestat jiné zločiny. Je nepochybné, že definice trestných činů, hierarchie jejich závažnosti, rozpětí shovívavosti, to, co bylo tolerováno, a to, co bylo zákonem dovoleno-toto vše se během dvou set let do značné míry změnilo; mnoho zločinů přestalo být zločiny, neboť byly svázány s jistým působením náboženské autority nebo s určitým druhem ekonomické aktivity; rouhání ztratilo status zločinu, pašeráctví a krádeže služebnictva svou závažnost. Avšak tyto přesuny nejsou patrně tím nejdůležitějším faktem: dělení na povolené a zakázané si udržovalo po staletí určitou neměnnost. Hluboce se naopak proměnil "zločin" jako předmět, proti němuž míří trestní praxe: změnila se spíše kvalita, povaha a podstata toho, z čeho sestává substance trestného činu, než jeho formální definice. Pod relativní stabilitou zákona se skrývalo množství subtilních a rychlých proměn."

str. 55

"Shrneme tedy: od chvíle, kdy působí nový trestní systém- jak je definován velkými zákoníky 18. a 19. století-, objevuje se zde globální proces, který vede soudce k tomu, aby posuzoval ještě něco jiného než zločin; jejich rozsudky se přestaly týkat souzení; a moc soudit byla z části převedena na jiné instance, než byli soudci trestních soudů. Do trestního řádu jako celku vstoupily mimosoudní momenty i osoby. Lze namítnout, že na tom není nic mimořádného, neboť je osudem práva absorbovat postupně prvky, jež jsou mu cizí. Avšak jedna věc je v moderní trestní justici jedinečná: nepřijímá tolik extrajuristických prvků proto, aby je mohla právně klasifikovat a postupně je integrovat do trestní moci ve striktním smyslu, nýbrž -právě naopak-aby mohly fungovat v rámci trestního řízení jako prvky, jež nejsou právní povahy; aby toto řízení přestalo být jasně a jedinečně legálním trestáním; proto aby zbavila soudce viny za to, že je jasně a jedinečně tím, kdo trestá: "Zajisté vynášíme rozsudek, avšak ten má být spíše pojmenováním zločinu, a jak je jistě patrné, pro nás je jen způsobem, jak nakládat se zločincem; trestáme, ale to je jen způsobem, jak nakládat se zločincem; trestáme, ale to je jen způsob, jak vyjádřit, že chceme dosáhnout nápravy." Dnešní trestní právo pracuje a ospravedlňuje se pouze nepřetržitým odkazováním k něčemu jinému, než je ono samo, neustálým přepisováním se do systému, které nejsou právní povahy. Je odsouzeno k této rekvalifikaci vědění.

Pod vzrůstající mírností trestů můžeme tedy sledovat přesouvání bodů jejich aplikace; a napříč tímto přesouváním se ukazuje celé pole dnešních objektů, celý nový režim pravdy a záplava rolí dosud neznámých při výkonu trestního práva. Vědění techniky, "vědecké" diskurzy se formují a proplétají s praxí trestající moci.

Cílem této knihy je podat korelativní historii moderní duše a nové schopnosti soudit; genealogii současného vědecko-soudního komplexu, o který se trestající moc opírá, přijímá svá ospravedlnění a svá pravidla, rozvíjí své důsledky a jímž maskuje svou přemrštěnou jedinečnost.

Z jaké pozice však můžeme sledovat tuto historii trestání moderní duše? Budeme-li se držet vývoje legislativy či trestních procedur, může se stát, že se změna v kolektivní senzibilitě, humanistický pokrok nebo rozvoj věd o člověku projeví jako masivní, vnější, inertní a prvotní fakt. Budeme-li, jako to učinil Durkheim, studovat pouze obecné sociální formy, může se stát, že procesy individualizace, jež jsou spíše důsledky nových taktik moci a mezi nimi zejména nových trestních mechanismů, budeme pokládat za principy zmírnění trestání. Naše zkoumání se však bude řídit čtyřmi obecnými pravidly:

1. Nesoustředit se při studiu trestních mechanismů jen na jejich "represivní" efekty, pouze na jejich "sankční" momenty, nýbrž umístit je v celé řadě pozitivních efektů, jež v sobě mohou zahrnovat, i když jsou to efekty na první pohled okrajové. A tedy chápat trestání jako komplexní sociální funkci.
2. Analyzovat metody trestání nikoli jako prosté důsledky právních předpisů nebo jako ukazatele sociálních struktur, nýbrž jako techniky, jejichž specifčnost vychází z obecnějšího pole jiných procedur moci. Přijmout pro trestání hledisko politické taktiky.
3. Nazabývat se historií trestního práva a historií věd o člověku tak, jako by tvořily dvě oddělené řady, jejichž překřížení by znamenalo pro jednu či pro druhou, případně pro obě, jak by si mnozí přáli, rušivý nebo užitečný důsledek, zkoumat, není-li tu společná matrice a nevyvozují-li se obě z jednoho procesu "epistemologicko-juristické" formace; stanovit zkrátka technologii moci jako princip humanizace trestání a poznávání člověka.
4. Sledovat zda tento vstup duše na scénu trestního práva a spolu s tím i zasazení všeho tohoto "vědeckého" poznání do soudní praxe není důsledkem určité transformace způsobu, jímž je tělo směřováno mocenskými vztahy.

Pokusit se tedy, řečeno souhrnně, studovat proměnu metod trestání na základě politické technologie těla, v níž by bylo možné číst společnou historii vztahů moci a vztahů předmětů. Tak aby analýzou mýtnosti trestání jako techniky

moci bylo možné zároveň porozumět tomu, jak člověk, duše, normální nebo nenormální individuum započali zdvojovat zločin jako objekty trestní intervence; a jakým způsobem se mohl ze specifického způsobu subjektivace zrodit člověka jako objekt vědění, diskurzu s "vědeckým" statutem."